

COVID-19 Pandemi Sürecinde Sosyal Hizmet

Social Work in the Time of COVID-19 Pandemic

Umut YANARDAĞ¹
Ozan SELÇUK²

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Sosyal Hizmet Bölümü, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi, Burdur, Türkiye, ORCID ID: 0000-0001-6854-1987, uyanardag@mehmetakif.edu.tr

² Öğr. Gör. Dr., Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Rize, Türkiye, ORCID ID: 0000-0002-2852-7491, ozan.selcuk@erdogan.edu.tr

Makale Atfı: Yanardağ, U. & Selçuk, O (2020). COVID-19 Pandemi Sürecinde Sosyal Hizmet. *Türkiye Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi* 4(1), 1-2.

2019 yılının sonlarında hayvanlardan insanlara sıçrayan koronavirüs ailesinin bir üyesi olan COVID-19 başlangıçta Çin'in Wuhan kentindeki Huanan deniz ürünleri toptancı pazarında çalışanların ve alışveriş yapanların enfekte olmasıyla ortaya çıkmıştır. Şiddetli akut solunum sendromu koronavirüs 2 (SARS-CoV-2) virüsünün neden olduğu bulaşıcı bir hastalık olan COVID-19 daha sonra küresel olarak yayılarak pandemiye neden oldu. Yaygın semptomları ateş, öksürük ve nefes darlığı olup kas ağrısı, balgam üretimi ve boğaz ağrısına da neden olmaktadır. Olguların çoğu hafif semptomlarla sonuçlanırken, bazıları şiddetli pnömoni ve çoklu organ yetmezliğine doğru ilerlemektedir. 20 Mart 2020 itibariyle, teşhis edilen vaka sayısı başına ölüm oranı %4,1'dir, ancak yaşa ve diğer sağlık sorunlarına bağlı olarak %0,2 ila %1,5 arasında değişmektedir.

COVID-19 salgını, dünyadaki sosyal yaşamı da çok hızlı bir şekilde değiştirmektedir. Şimdiye kadar kabul edilen günlük alışkanlıklar ve uygulamalar ya radikal bir şekilde değiştirilmekte ya da tamamen durdurulmaktadır. Devletle, kendi bölgelerindeki önlemlerini her zamankinden daha fazla katılaştırmaktadırlar. Salgın her ne kadar küresel olsa da devletler uçuşları yasaklama, sınırları kapatma gibi önlemlerle ulusal çözümler almaktadır.

Öte yandan, sürekli olarak ortaya çıkan yeni toplumsal durumlar içinden yeni örüntüler yaratılmaktadır. İnsanlar kriz zamanlarında hayata panik ve umutsuzluğun yanı sıra umut verme, yaratıcı olma ve ustaca üstesinden gelme gibi tepki

vermektedirler. Kriz zamanlarında bazı öngörülebilir durumlara hazırlıklı olunabilirken bazı öngörülemez durumlar karşısında endişe, stres ve panik durumları yaşanabilmektedir.

Sahada çalışan sosyal hizmet uzmanları, ruh sağlığı uzmanları dahil olmak üzere birçok sağlık profesyonelleri gibi COVID-19'un kendi refahları, hizmet sundukları bireyler, aileleri ve toplumdaki diğer bireyleri üzerindeki etkileri konusunda endişe duymaktadır. Öte yandan eğitime ara verilmesinden ötürü sosyal hizmet bölümü öğrencileri, akademisyenleri ve destek sunan diğer profesyoneller de endişe içindedirler.

Bu pandemi, karmaşık mesleki zorluklar ve baskıya yol açabilir. Sosyal mesafe, kendi kendini karantinaya alma gibi gerekçelerle sosyal hizmet alanlarından uzak olma stresin boyutunu da artırabilir.

Bu pandeminin sosyal hizmet uzmanlar, akademisyenler, öğrenciler ve destek sunan diğer profesyonellerin fiziksel, ruhsal sağlıkları ile refahları üzerinde yıkıcı etkileri olabileceği bir gerçektir.

Diğer taraftan yaşlılar, kronik hastalığı olanlar başta olmak üzere dezavantajlı bireyler de bu kriz döneminden en çok etkilenen gruplar olarak karşımıza çıkmaktadır. Sağlık Bakanlığı başta olmak üzere salgının etkilerini azaltmak için çeşitli önleyici tedbirler yayınlamaktadırlar. Alınacak bu tedbirler virüsün yayılımını sınırlamak içindir. Sosyal hizmetin ontolojik olarak bu kriz sürecinde tüm

paydaşlara sosyal işlevselliklerini koruma noktasında önemli rol ve görevleri bulunmaktadır.

COVID-19 ile ilgili güncel istatistiklere göre, tüm dünyada 6057853 onaylanmış vaka bulunmakta olup COVID-19 tanısı almış bireylerin 371166'sı hayatını kaybetmiştir. Türkiye'de ise Covid-19 ile ilgili 165555 vakanın bulunduğu, hastaların 129921'inin iyileştiği, 4858'inin ise hayatını kaybetmiştir. İnsanlık tarihine bakıldığında, çokça salgının 18. Ve 19.yy 'da salgınların insanların hayatlarını olumsuz yönde etkilediğini söylemek mümkünse de 20.yy ikinci yarısından bu yana, insanların hayatlarını "küresel" bir şekilde etkileyen bir salgınla karşılaşıldığını söylemek mümkün değildir. İnsanoğlu için eski, günümüz için tanınmayan "düşmana" karşı kör dövüş, çare bulma kısıncında sürerken ve bilimsel bilgiye duyulan ihtiyaç daha da belirgin bir şekilde hissedilirken, bilim insanlarına mevcut durumu anlama ve mevcut durumun etkilerini yönetme konusunda daha fazla sorumluluk düşmekte. İnsanların hayatlarını kaybettiği, hayatta kalanların psikososyal sorunlarla karşı karşıya kaldığı bir süreç yaşanırken, insan, toplum ve tıp bilimlerinin odağı, Covid-19 salgını olmuş durumdadır. Bu çerçevede çeşitli çalışmalar gerçekleştirmekte, salgınla ortaya çıkan soruların yanıtları çok disiplinli bir şekilde aranmaktadır. Bu disiplinlerden biri sosyal hizmet disiplini. Sosyal hizmet akademisyenleri de bu bağlamda bu çabanın bir parçası olma uğraşındadır. Okumakta olduğunuz özel sayı, işte bu arayışın ilk çabalarının ürünüdür.

Türkiye Sosyal Hizmet Araştırmaları Dergisi'nin özel sayısında beş çalışma bulunmaktadır. Bu çalışmaların ilki Dr. Zeki Karataş'ın COVID-19 salgınının Türkiye'de ortaya çıktığı günden itibaren bireyler üzerinde oluşturduğu sosyal etkinin, değişimin ve travma sonrası büyümenin çeşitli sosyodemografik değişkenlerle ilişkisinin incelendiği COVID-19 Pandemisinin Toplumsal Etkileri, Değişim ve Güçlenme adlı çalışmadır. İkinci çalışma, Prof. Dr. Tarık Tuncay'ın çevrimiçi sosyal hizmet eğitimi değerlendirdiği, Çevrimiçi Sosyal Hizmet Eğitimi: Fırsatlar ve Engeller adlı derleme çalışmasıdır. Üçüncü çalışma, salgın sonrası ortaya çıkan literatür ışığında, COVID-19 salgınından etkilenen dezavantajlı gruplar ele alan ve sosyal hizmet işgücünün işlevini tartışan Dr. Elif Kara'nın çalışmasıdır. Dördüncü çalışma, Dr. Öğr. Üyesi Nevzt Gencer'in COVID-19 Sürecinde yaşlılığı manevi sosyal hizmet bakış açısıyla ele alan COVID-19 Sürecinde Yaşlı Olmak: 65 Yaş ve Üstü Vatandaşlar İçin Uygulanan Sokağa Çıkma Yasağı Üzerine Değerlendirmeler ve Manevi Sosyal Hizmet adlı çalışmasıdır. Beşinci ve son çalışma, Öğr. Gör. Nurullah Yelboğa ve Şeniz Bayır Aslan'ın halk sağlığı sosyal hizmet bakış açısıyla ele alan Sosyal

Sorun Olarak Salgın Hastalıklar ve Sosyal Çalışmanın Halk Sağlığını Koruma/Geliştirme Görevi adlı çalışmasıdır.

Türkiye'de ilk onaylanmış vakanın 11 Mart 2020 tarihinde ortaya çıktığı düşünüldüğünde, özel sayının hazırlandığı kısa dönemde gerçekleştirilen çalışmaların öncül çalışmalar olduğunu, ilerleyen vakitlerde bu alanda dair çalışmaların artacağını söylemek mümkündür. Editörler olarak, özel sayıda yayınlanmak üzere çalışmalarını gönderen tüm yazarlara, hakem sürecini titizlikle işleten tüm hakemlere ve derginin editör kuruluna ve okuyuculara teşekkür ederiz.

Dr. Umut YANARDAĞ
Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi

Dr. Ozan SELÇUK
Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi